

Sphinxpark



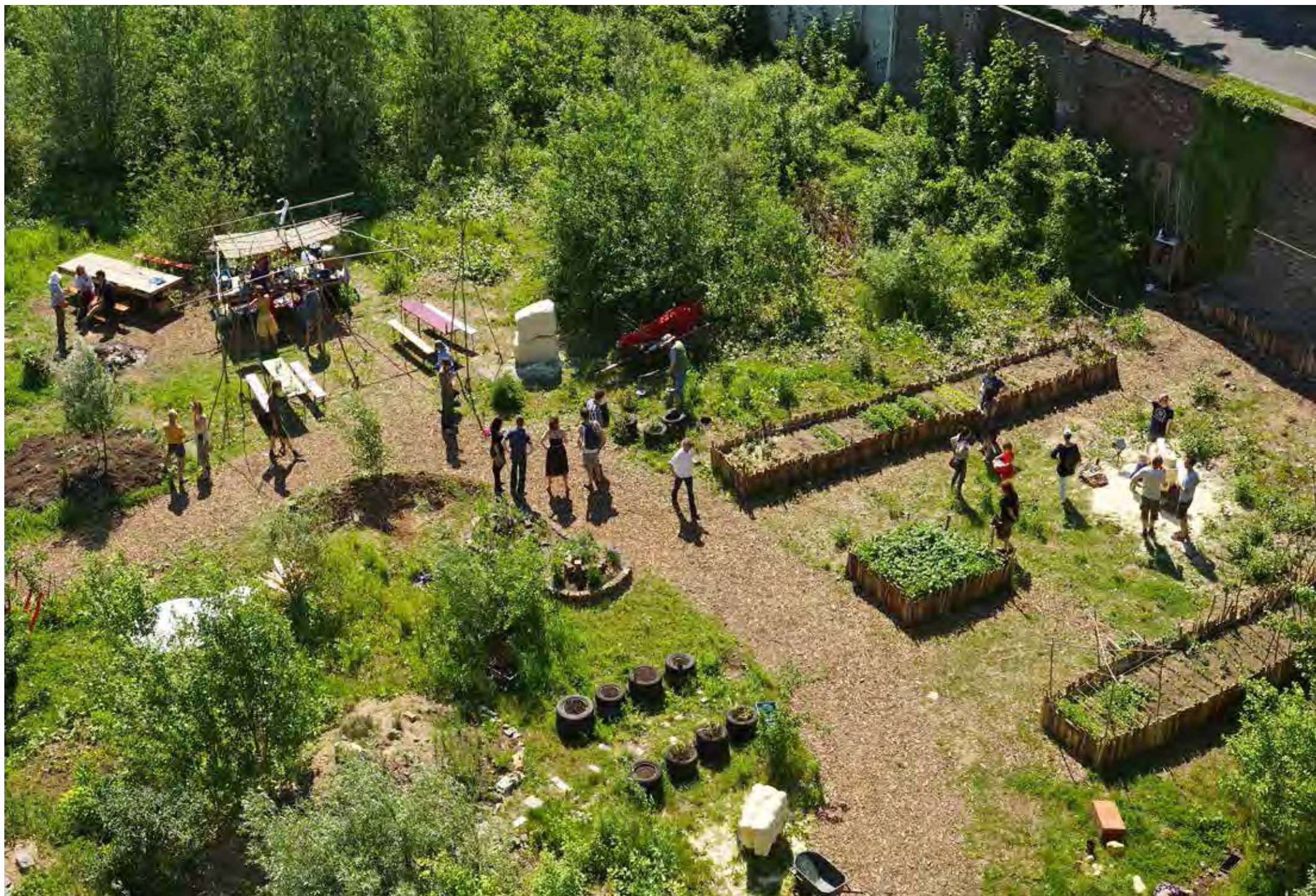














Sphinxpark



Open

In Maastricht's city centre is a completely walled and wild terrain where once stood the ceramics factories of Royal Sphinx. Initiated by three cultural organisations and with the help of many volunteers and partners this former wasteland has been transformed into a temporary park called the Sphinx Park.

The impacts of the financial crisis in late 2007 are now nowhere more apparent than in the fields of architecture and urbanism. These effects have manifested themselves in various ways: planning and building production have virtually come to a halt, with many vacant lots land, development delivers no structural form of income, and fifteen per cent of buildings are now standing empty. Within this context, the Sphinx Park has experimented with models for the development of town and countryside. These models address the effects of decline in the region, the discussion of abandonment and redevelopment, and the potential of urban agriculture. The contributions of Maastricht's inhabitants are an important part of this public project. The Sphinx Park contributes to new formulations of urbanism, social cohesion, and civic participation. It is a search for new role models of citizenship,

Midden in de stad Maastricht lag een geheel ommuurd en verwilderd terrein. Ooit stonden hier de keramiektfabrieken van de Koninklijke Sphinx. Op initiatief van drie culturele organisaties en met de hulp van vele vrijwilligers en partners transformeerde dit inmiddels braakliggende terrein in een tijdelijk stadspark, het zogeheten Sphixpark.

De gevolgen van de financiële crisis die eind 2007 zijn intrede heeft gedaan, zijn vrijwel nergens zo merkbaar als in de architectuur en de stedenbouw. Deze gevolgen dienen zich op diverse manieren aan: de planvorming en bouwproductie zijn nagenoeg stil komen te liggen, grondexploitatie levert, met veel braakliggende terreinen, geen structurele vorm van inkomsten meer op en vijftien procent van de bebouwing staat inmiddels leeg. Binnen deze context wordt in het Sphinxpark geëxperimenteerd met modellen voor het ontwikkelen van stad en land. De effecten van krimp in de regio, de discussie rond leegstand en herbestemming, en het potentieel van stadslandbouw worden in deze modellen geadresseerd. De bijdragen van de bewoners van Maastricht zijn een belangrijk onderdeel van dit publieke project. Het Sphixpark draagt bij aan het formuleren van nieuwe vormen van stedelijkheid, sociale cohesie en burgerparticipatie. Het is een onderzoek naar nieuwe rolmodellen van burger,



Entrance
Maagdendries
(above), entrance
Boschstraat (below)

Entree Maagdendries (boven),
Entree Boschstraat (beneden)

management and business, and alternative ways to use urban space.

Ecological gardener Hans Engelbrecht of De Groene Stap (The Green Step) has mowed and dug a ground plan for the park based on its existing soil and vegetation. This has resulted in a lush, organic landscape, which includes an on-going program of long-term projects and short-term activities. A small town agricultural practice has been established where vegetables and herbs are grown. A group of fledgling beekeepers collectively keep bees in the park, implementing the use of an innovative design called Sky Hive. Various spatial and programmatic experiments in the form of workshops and presentations by and with students, designers, and architects have taken shape. Several artists have focused on showing, expressing, and depicting the historical stratification of this location.

During the summer, several activities took place, such as the popular Piqueniques Électroniques, pruning and harvesting days, nature-game afternoons, neighbourhood barbecues, harvest festivals, as well as theatre, music, and film nights.

bestuurder en bedrijf en naar alternatieve manieren voor gebruik van de stedelijke ruimte.

Ecologisch hovenier Hans Engelbrecht van De Groene Stap heeft op basis van de bestaande bodemstructuur en de aanwezige vegetatie een grondplan voor het park gemaakt en gegraven. Dit heeft geresulteerd in een weelderig en organisch landschap waar een doorlopend programma plaatsvindt van diverse langlopende projecten en kortstondige activiteiten. Zo is een kleine stadslandbouwpraktijk opgezet, waar groenten en kruiden worden verbouwd. Een groep startende imkers houdt collectief bijen in het park, waarbij een innovatief ontwerp, de zogeheten Sky Hive, in praktijk is gebracht. Diverse ruimtelijke en programmatische experimenten hebben in de vorm van workshops en presentaties door en met studenten, ontwerpers en architecten gestalte gekregen. Verschillende kunstenaars hebben zich toegelegd op het tonen, uitdrukken en verbeelden van de historische gelaagdheid van deze plek.

Tijdens de zomer hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden, zoals de drukbezochte Piqueniques Électroniques (picknicks met DJ's en dans), snoei- en plukdagen, natuurspeelmiddagen, buurtbarbecue, oogstfeesten en theater-, muziek- en filmavonden.

The temporary Sphinx Park has another year left on its two-year tenure. This publication provides an overview of realised projects and plans in development. All projects are realised in collaboration with various local and Euroregional partners.

The Sphinx Park project has been developed by Bureau Europa, REcentre and Marres Projects, and is part of the Landscape in Perspective project. The Sphinx Park was created thanks to the generous support of DOEN Foundation, Elisabeth Strouven Foundation, Limburg Province, Belvédère District Development, and the Municipality of Maastricht.
— On behalf of the Sphinx Park team,
Saskia van Stein

Het tijdelijke Sphinxpark zal twee jaar bestaan, bij schrijven is een jaar voorbij. De publicatie die voor u ligt geeft een overzicht van de verschillende gerealiseerde projecten en de plannen in ontwikkeling. Alle projecten zijn in samenwerking met verschillende lokale en Euregionale partners tot stand gekomen.

Het project Sphinxpark is ontwikkeld door Bureau Europa, REcentre en Marres Projects en is onderdeel van het project Landschap in Perspectief. Het Sphinxpark is tot stand gekomen dankzij de genereuze ondersteuning van Stichting DOEN, Stichting Elisabeth Strouven, Provincie Limburg, Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère en de Gemeente Maastricht.

— Namens team Sphinxpark,
Saskia van Stein

www.landschapinperspectief.nl
www.facebook.com/sphinxparkmaastricht

Sphinxpark



The Proeftuin (the Test Ground) offers a new experience to make a garden with fellow citizens, care for its plants, as well as share and enjoy the harvest together.

— Peter Visser, local resident and volunteer at the Proeftuin

The robust relationship between city and countryside is always subject to change, which is partly because more people live in cities and have difficult access to recreational nature. This is especially noticeable in large cities where there is a renewed appreciation of their surrounding landscapes. Also there is a growing societal awareness that the way we produce food and food mobility do not have a sustainable future. Under pressure from population growth, the increasing demand has implications for the way food is produced. All this is at odds with environmental pressures, biodiversity, animal welfare, and the need to reduce food miles relative to CO2 emissions. These questions, in combination with the aforementioned sustainable recreation and the need for social cohesion and green in the city, encourage new relationships between city and countryside. Illustrative of all this is a focus on local urban agriculture.

Within the Sphinx Park is the Landhuis (the country house), a platform for citizen participation,

De Proeftuin biedt een nieuwe ervaring om met stadsgenoten een tuin te maken, het groen te verzorgen, de oogst te delen en er samen van te genieten.

— Peter Visser, buurtbewoner en vrijwilliger bij de Proeftuin

De verhouding tussen stad en platteland is sterk aan verandering onderhevig, onder andere vanwege het feit dat steeds meer mensen in de stad wonen en de moeilijke bereikbaarheid van recreatieve natuur. Met name in grote steden is zichtbaar sprake van een hernieuwde waardering voor het omliggende landschap. Daarnaast is er een steeds sterker maatschappelijk besef dat onze huidige voedselproductie en -mobiliteit geen duurzame toekomst garanderen. Onder druk van demografische groei wordt de vraag naar voedsel groter. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop voedsel wordt geproduceerd. Dit alles staat op gespannen voet met de milieudruk, de biodiversiteit, dierenwelzijn en de noodzakelijke beperking van de CO2-uitstoot van voedselkilometers. Deze vragen in combinatie met de eerder genoemde duurzame recreatie en de behoefte aan sociale cohesie en groen in de stad, stimuleren nieuwe relaties tussen stad en platteland. Illustratief voor dit alles is de aandacht voor lokale stadslandbouw.

Binnen het Sphinxpark is het Landhuis, een platform voor burgerparticipatie, uitwisseling en experiment, uitgenodigd een stads-

exchange and experimentation – an invitation to set up a city agricultural practice. The Proeftuin is a facility for the Landhuis to practice the sustainable cultivation of vegetable and herbs. Proeftuin participants have developed (mobile) bins made from recycled wood and learn from each other how to produce food. In its first season, the autumn harvest was used for personal consumption and for Landhuis activities, thus a small-scale food chain was initiated. In the second season the Proeftuin focuses more specifically on creating higher yields of crops so that a bigger market, beyond the user-group, can be achieved. This 'community garden' is developed and maintained in cooperation with a large group of volunteers.



Alongside gardening, various activities are also organized. The Landhuis is also a meeting place for social activities, such as communal breakfasts, a repair café, and bread baking workshops. This living room for the people of Maastricht provides a place to meet and to make a contribution to society.

landbouwpraktijk op te zetten. Het Landhuis richt zich in de Proeftuin op het duurzaam verbouwen van groenten en kruiden. De betrokkenen van de Proeftuin hebben (mobile) bakken van gerecycled hout ontwikkeld en leren met en van elkaar hoe ze voedsel kunnen produceren. In het eerste seizoen is de oogst gebruikt voor eigen consumptie en voor de activiteiten in het Landhuis. Hierdoor is als het ware een kleine lokale voedselketen ontstaan. In het tweede seizoen richt de Proeftuin zich op meer specificiteit van gewassen, zodat een hogere opbrengst kan worden bereikt en er een grotere afzetmarkt dan alleen de eigen kring kan worden gerealiseerd. Deze 'community garden' wordt ontwikkeld en onderhouden in samenwerking met een grote groep vrijwilligers.

Naast tuinieren worden er in het Landhuis andere activiteiten georganiseerd. Zo is het een ontmoetingsplek waar sociale activiteiten plaatsvinden, zoals gezamenlijk ontbijten, een repaircafé en broodbakworkshops. Deze Maastrichtse huiskamer biedt een plek aan individuele personen, burgerinitiatieven, bedrijven en organisaties die een grote of kleine bijdrage leveren aan de samenleving. Iedereen is welkom mee te doen en mee te werken.

www.hetlandhuis.org

It was simply unique. We were given the option of testing a Sky Hive prototype in the environment it is made for. We could also count on the support and contributions of a vast network of people who give confidence and trust, and are open to new ways of doing things.

Thanks to the Sphinx Park project we now have a product, the Sky Hive, which we'll soon bring to market with solar energy and a European certification. We have our own honey and Maastricht has 10 urban beekeepers!"

— Janicke Kernland, initiator of Bee Collective

The world's bee population is under serious threat. Agriculture, and thus our food, is largely dependent on pollinators such as honeybees and bumblebees.

Several factors and consequences of intensive agriculture, such as the increase of monoculture and the use of pesticides, has led to a drastic decrease in bee numbers. City bee keeping attempts to strengthen bee populations by taking advantage of the fact that today's urban environment often has more biodiversity than their rural counterparts, where monoculture crops are increasingly used.

A number of design companies from the Euregio (Studio Kernland, Meier + Moor, Robin van Hontem

Het was gewoon uniek. Wij kregen de mogelijkheid een prototype van onze Sky Hive te testen in de omgeving waarvoor hij bedoeld is. Daarbij konden wij rekenen op de ondersteuning en bijdragen van velen, uit een netwerk van mensen die stimuleren, vertrouwen geven en positief naar nieuwe wegen zoeken.

Dankzij het Sphinxparkproject hebben wij nu een product, de Sky Hive, dat wij binnenkort op de markt brengen met zonne-energie en een Europese certificering, hebben wij eigen honing en heeft Maastricht er 10 stadsimkers bij!

— Janicke Kernland, initiatiefnemer van Bee Collective

De bijenpopulatie wordt over de hele wereld ernstig bedreigd. De landbouw, en daarmee onze voedselproductie, is voor een belangrijk deel aangewezen op bestuivers als honingbijen en hommels.

Verschillende factoren en consequenties van intensieve landbouw, zoals de toename van monocultuur en het gebruik van pesticiden, zorgen voor een drastische afname van het aantal bijen. Een manier om de bijenpopulatie te versterken is het houden van bijen in een stedelijke omgeving waar tegenwoordig meer biodiversiteit aanwezig is dan op het platteland, waar steeds meer monocultuur in de gewassen ontstaat.

Een aantal ontwerpbureaus uit de Euregio (Studio Kernland, Meier + Moor, Robin van

Productdesign, and Werkmannen) have launched the Bee Collective project, an initiative to encourage beekeeping and make it attractive to a wider audience by keeping bees in an urban environment. One of the places where this initiative has taken shape is the Sphinx Park, where the bees are not kept by a single beekeeper, but by a collective of enthusiastic trainee beekeepers. A prototype called the Sky Hive has been developed for the Sphinx Park. This design, a pole with a mobile hive, has a decidedly urban look and literally makes urban beekeeping visible. In the future this prototype will be applied for use in other cities.

Hontem Productdesign en Werkmannen) is gestart met het project Bee Collective, een initiatief dat het houden van bijen in een stedelijke omgeving wil stimuleren en het imkeren voor een bredere doelgroep aantrekkelijk wil maken. Een van de plekken waar dit initiatief gestalte heeft gekregen is het Sphinxpark, waar de bijen niet door één imker, maar door een collectief van enthousiaste imkers in opleiding worden gehouden. Voor het Sphinxpark is het prototype genaamd Sky Hive ontwikkeld. Dit ontwerp, een paal met een mobiele korf, heeft een onmiskenbaar stedelijke uitstraling en maakt bijenhouden in de stad letterlijk zichtbaar. Het prototype zal in de toekomst op andere plekken in steden worden toegepast.



People who want to learn beekeeping are cordially invited to join the city beekeepers of Bee Collective.

Mensen die willen leren bijen te houden zijn van harte uitgenodigd zich aan te sluiten bij de stadsimkers van de Bee Collective.

www.beecollective.eu

The approach to vacant industrial heritage and its re-use is a responsibility many cities are currently facing. Post-industrial Maastricht is also struggling to re-purpose its many historic buildings and sites. As the former location of the Royal Sphinx ceramics factories, the Sphinx area forms an essential part of Maastricht's former identity as an industrial city. In this area, with its planned transformation into a residential zone, the idea of memory – something inextricably linked to this inner city industrial landscape – is put into focus.

Karin Peulen, an artist working in Maastricht, inquisitively realises in collaboration with other artists, archaeologists, philosophers and art students, five interventions in the Sphinx Park that address landscape, heritage and memory.

Peulen started from the questions 'What is landscape?' and 'How do we remember?' She used the work *Les Lieux de Mémoire* by the French historian Pierre Nora as a starting point for the interventions in the Sphinx Park. Nora argues that so much is spoken about memory because so little is actually remembered. In *Les Lieux de Mémoire* he introduces the idea of so-called 'places of

De aanpak en herbestemming van leegstaand industrieel erfgoed is een opgave waarmee veel steden momenteel worden geconfronteerd. Ook een stad als Maastricht kampt, in een post-industrieel tijdperk, met veel monumentale gebouwen en terreinen herbestemmen. Het Sphinxterrein vormt als voormalige locatie van de keramiektfabrieken van de Koninklijke Sphinx een wezenlijk onderdeel van de vroegere identiteit van Maastricht als industriestad. In dit gebied, dat in de nabije toekomst mogelijk tot woonwijk transformeert, is onder andere ingegaan op het idee van herinnering dat onlosmakelijk met dit binnenstedelijke landschap is verbonden.

Karin Peulen, kunstenaar in Maastricht, realiseert op onderzoekende wijze en in samenwerking met andere kunstenaars, archeologen, filosofen en studenten beeldende kunst, vijf interventies in het Sphinxpark die ingaan op landschap, erfgoed en herinnering.

Peulen is gestart vanuit de vragen 'Wat is landschap?' en 'Hoe herinneren wij?'. Ze neemt het werk *Les Lieux de Mémoire* van de Franse historicus Pierre Nora als uitgangspunt voor de interventies in het Sphinxpark. In dit werk betoogt Nora dat er zoveel over het geheugen wordt gesproken, omdat er nog maar zo weinig wordt herinnerd. In *Les Lieux de Mémoire* introduceert hij zogeheten herinneringsplaatsen, waar de mens in verbinding staat met

memory', where man experiences a connection to the past. The *Lieux de Mémoire* can take three forms: material, functional and symbolic. Thus, the Arc de Triomphe, a stone arch (material) with a lookout point over Paris (functional), symbolises the unknown soldiers who fought for the French nation.

Karin Peulen's interventions in the Sphinx Park are: The Specific Landscape, a poison garden by artist Tonk Prince; Lieu et La 'Folly' / Regouts 'richesse', a ruin constructed of material taken from the Sphinx Park in collaboration with students from the Maastricht Academy of Fine Arts; The Landscape as Memory, plans based on so-called ley lines in collaboration with Levend Landschap; Nymphæum, a one-time intervention in collaboration with philosopher/historian Guido Goossens, art historian Mique Eggermont, Jelle Stiphout, Anna Salden and students of the theatre academy, art school and Maastricht University; and a fifth intervention by the artist Amber Bus.

het verleden. De *Lieux de Mémoire* kunnen op drie manieren vorm krijgen: materieel, functioneel en symbolisch. Zo is de Arc de Triomphe een stenen triomfboog (materieel) die onder andere als uitzichtpunt over Parijs dient (functioneel) en symbool staat voor de onbekende soldaten die gevochten hebben voor de Franse natie.

De interventies die Karin Peulen in het Sphinxpark heeft gerealiseerd, zijn Het Bepaalde Landschap, een giftuin van kunstenaar Tonk Prins, Lieu et La 'Folly' / Regouts 'richesse', een ruïne die is opgebouwd uit materiaal van het Sphinxpark i.s.m. studenten van de Academie Beeldende Kunsten Maastricht, Het landschap als herinnering, plattegronden op basis van zogeheten leylijnen i.s.m. Levend Landschap, Nymphæum, een eenmalige interventie i.s.m. filosoof/historicus Guido Goossens, kunsthistoricus Mique Eggermont, Jelle Stiphout, Anna Salden en studenten van de toneelacademie, de Academie Beeldende Kunsten Maastricht en Universiteit Maastricht en een vijfde interventie van kunstenaar Amber Bus.



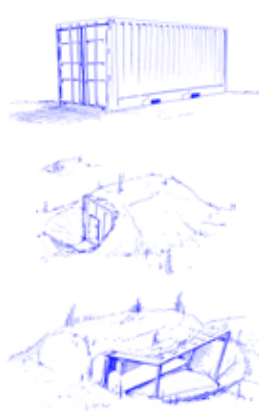


Part of the project The poison garden by artist Tonn Prins (part of the project Places of Memory by artist Karin Peulen)

Onderdeel van het project De giftuin kunstenaar Tonn Prins (onderdeel van het project Plaatsen van Herinnering van Karin Peulen)

Flora Sphinxpark

Agrostemma githago	blauwe monnikskap
Papaver	klaproos
Agrostemma githago	bolderik
Lupinus	lupine
Conium maculatum	gevlekte scheerling
Euphorbia	wolfsmelk
Eicinus	wonderboom
Etropa belladonna	wolfskers
Solanum dulcamara	bitterzoet
Datura stramonium	doornappel
Nicotiana tabacum	tabak
Digitalis purpurea	vingerhoedskruid
Artemisia absinthium	alsem
Mandragora officinarum	alruin
Arum maculatum	aronskelk
Euonymus europæus	kardinaalsmuts
Lpomoea tricolor	klimmende winde
Lobelia	lobelia
Nerium oleander	oleander
Lathyrus	pronkerwt
Delphinium	ridderspoor



'I think the Sphinxpark is a very special place, that became more and more important for the inhabitants of Maastricht. As we have seen especially in the summertime, this place is great to meet up and to enjoy an exciting programme in a unique environment.'

'The implementation of "SPHINX TANK" was an amazing experience for all of us. A project of this size was something completely new and an inimitable chance. We are very thankful that we got the trust and the space to realize this kind of experiment.'

— Edi Winarni, student Fachhochschule Düsseldorf

During the The Great Indoors design event, students from Fachhochschule Düsseldorf's 3DKOMM department were asked to design a temporary intervention in the Sphinx Park; that was still an impassable wilderness in November 2011. Their design consisted of a watchtower that gave a view of the temporary park and Maastricht's skyline. In addition, the tower provides an insight into the location's biodiversity past and present. Alongside archaeological finds, different types of plants that have grown on this wasteland in the last 5 years were exhibited. As a follow up to this project, a new team of Fachhochschule Düsseldorf students was been commissioned to research the idea of living and

Tijdens de ontwerpmanifestatie The Great Indoors zijn studenten 3DKOMM van de Fachhochschule Düsseldorf gevraagd een tijdelijke interventie te ontwerpen voor het Sphinxpark; een in november 2011 nog onbegaanbare wildernis. Hun ontwerp bestond uit een uitkijktoren die zicht gaf op het tijdelijke park en de skyline van Maastricht. Daarnaast werd op diezelfde toren inzicht gegeven in de geschiedenis en de actuele biodiversiteit van de plek. Naast archeologische vondsten zijn ook de verschillende soorten planten tentoongesteld die in vijf jaar op het braakliggende terrein zijn gegroeid. Als vervolg hierop heeft een nieuw team van studenten, ook weer van de Fachhochschule Düsseldorf, de opdracht gekregen het idee van 'wonen en werken in een tijdelijk park' verder te ontwikkelen.

working in a temporary park. The students visited trailer parks, community gardens, and encampments of the Occupy movement, and studied examples of downsizing; a form of living in which one consciously decides to live in smaller surroundings. The students also studied forms of temporary housing, such as caves, tents, and other flexible and temporary dwellings.

The student team proposed containers as live/work modules. They see the container both as a symbol of a globalized world and a nomadic way of life. The containers are buried and form 'natural' hills that optimally blend into their surroundings. These structures literally become caves and make reference to the earliest forms of habitation.

One of the containers is used to present the students' research in an exhibition on 'working and living in the wilderness of a temporary park'. The exhibition looks at alternative forms of living while preserving the qualities of the landscape. The other container is used as a place where think tanks, debates, meetings and workshops can take place, and provides space for presentations of students from other courses, such as the Maastricht Academy of Fine Arts.

De studenten hebben hiervoor onder andere trailerparken, gemeenschappelijke tuinen en kampementen van de Occupy-beweging bezocht en voorbeelden van downsizing bestudeerd, een vorm van wonen waarbij men bewust voor een kleinere behuizing kiest. Daarnaast hebben de studenten onderzoek gedaan naar tijdelijke behuizing, zoals grotten, tenten en andere flexibele en tijdelijke woonvormen.

Het studententeam heeft containers als woon-werkmodules voorgesteld. De container staat voor hen symbool voor een globaliseerde wereld en een nomadische manier van leven. De geplaatste containers zijn ingegraven en vormen zo 'natuurlijke' heuvels die optimaal zijn opgenomen in de omgeving. Ze veranderen als het ware in grotten; een mooie verwijzing naar de vroegste vormen van bewoning.

Eén van de containers is ingericht met een tentoonstelling over 'wonen en werken in de wildernis van een tijdelijk park', waarin de studenten hun vooronderzoek presenteren. De tentoonstelling gaat in op alternatieve vormen van wonen, met behoud van de kwaliteiten van het landschap. De andere container wordt benut als werkplaats, waar workshops, think tanks, debatten en ontmoetingen kunnen plaatsvinden, maar biedt ook ruimte voor presentaties van studenten van andere opleidingen, bijvoorbeeld van de Academie Beeldende Kunsten Maastricht.

www.temporary-park.tumblr.com



The present time requires productive interaction with a stagnant economy and demographic decline. For Studio Stad, a platform for urban research and part of architect office Studio Stad, this offers the opportunity for sketching (spatial) scenarios for a temporary future without losing sight of the long-term.

For a possible development of the Sphinx Park, Studio Stad has not only focused on its future design, but has also looked to the past – one that goes further back than the visible industrial era of the family Regout ceramic factories. Previous to the current wall demarcating the Royal Sphinx land was the ancient city's boundary wall. In the fifteenth century, The Penitents and St. Andries cloisters with their monastic gardens stood within this ancient city wall. During French rule (1794–1814), the military engineers' farmland stood in exactly the same spot as the Sphinx Park. Using ribbons/flags and picket poles, Studio Stad marked out the contours of the rich past and a design for a planned residential neighbourhood. Colours, lines, and images received via QR codes depict a spatial narrative.

All traces of the past are buried under the weight of future dreams.
— Tim Prince, architect & partner Studio Stad.

De huidige tijd vraagt om een productieve omgang met een stagnerende economie en demografische krimp. Voor Studio Stad, een platform voor stedelijk onderzoek en onderdeel van architectenbureau Studio Stad, biedt dit de mogelijkheden voor het schetsen van (ruimtelijke) scenario's voor een tijdelijke toekomst, zonder daarbij de lange termijn uit het oog te verliezen.

Voor een mogelijke ontwikkeling van het Sphinxpark heeft Studio Stad zich niet alleen gericht op het toekomstige ontwerp, maar ook naar het verleden gekeken. Een verleden dat verder teruggaat dan het zichtbare industriële tijdperk van de door de familie Regout opgerichte keramiekfabrieken. Voordat de huidige muur van de Koninklijke Sphinx het terrein afbakte, vormde de eeuwenoude stadswal de begrenzing. Binnen deze oude stadsmuur stonden in de vijftiende eeuw het Penitentenklooster en het Sint Andries klooster met hun kloostertuinen. Daarna bevonden zich tijdens de Franse overheersing (1794–1814) op precies dezelfde plek als het Sphinxpark de boomgaarden en landbouwgronden van de militaire genie. Met behulp van linten/vlaggen en piketpalen heeft Studio Stad de contouren van dit rijke verleden en het ontwerp van de geplande woonwijk verbeeld. Kleuren, lijnen en beel-

It's a representation proposing a possible future while referencing the historical foundations that, for the short or long term, underlie every idea.

Verloren Bekisting

As a possible scenario Studio Stad in consultation with the architect Frits Palmboom (who is responsible for the design of the planned residential area) will designate a plot where one of the housing block's foundations can already be laid. Until the homes are built on the foundation it can be used for other functions such as a city (swimming) pond. Here, Studio Stad is referring to a heated outdoor swimming pool that was located in Moscow for decades. It was built in the fifties on the foundation of a building Stalin longed to construct, which would have been the tallest in the world. The building was never realized due to the outbreak of the Second World War. It remained an open-air swimming pool until the nineties, when the church that originally stood there until demolished by Stalin was rebuilt on the foundation. It is still not known whether Studio Stad's city (swimming) pond proposal by will be realised in the Sphinx Park.

den via QR-codes tonen een ruimtelijk verhaal. Een voorstelling die als basis dient voor een mogelijke toekomst en daarmee een verwijzing naar het historische fundament, dat aan ieder idee – voor de korte of lange termijn – ten grondslag ligt.

Als mogelijk scenario stelt Studio Stad voor om in overleg met architect Frits Palmboom – verantwoordelijk voor het ontwerp van de geplande woonwijk – een kavel in het park aan te wijzen waar nu al de fundering van een huizenblok wordt geplaatst. Zolang deze huizen nog niet op de fundering worden gebouwd, kan deze fundering voor andere functies worden benut, bijvoorbeeld voor een stads-(zwem-)vijver. Studio Stad refereert hierbij aan het verwarmde openluchtwembad dat decennialang in Moskou heeft gelegen. Dit zwembad is in de jaren vijftig gemaakt op de fundering die Stalin ooit had laten aanleggen, omdat hij het hoogste gebouw ter wereld wilde laten bouwen. Dit gebouw is vanwege het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog nooit gerealiseerd. Tot in de jaren negentig heeft de fundering dienst gedaan als openluchtwembad en inmiddels is op diezelfde fundering de kerk herbouwd die ooit voor het gebouw van Stalin moest wijken. Het is nog onbekend of het door Studio Stad voorgestelde scenario van de stads-(zwem-)vijver in het Sphinxpark zal worden gerealiseerd.

SOUS LES PAVÉS, THE HORIZONS

The growing public interest in food production and distribution is reflected in projects around local urban agriculture. A city's soil is often not suitable for growing food because it is polluted, even toxic or simply lacking the nutrients for crops to grow.

As a former factory the Sphinx Park land has a poor soil structure. Based on the low quality of the soil and the Sphinx Park's temporary nature, Urbaniahoeve with Debra Solomon and Mariska van den Berg has developed a project titled "SOUS les pavés, the Horizons", a landscaping installation in the Sphinx Park made in collaboration with students of the United World College Maastricht. The students will learn more about the basics of permaculture, soil principles, and green fertilizers in the city, and gain insight into the small-scale production of fertile land in the city, ecology of materials, and production of seeds. By using practical components such as soil, green manure, and composting, they also produce the material for the project.

De groeiende maatschappelijke aandacht voor voedselproductie en -distributie vertaalt zich onder meer in projecten rond lokale stadslandbouw. De bodem en grond in de stad is echter vaak helemaal niet geschikt om voedsel op te verbouwen. Soms is de grond vervuild, zelfs giftig of ontbreken simpelweg de voedingsstoffen om gewassen te laten groeien.

Ook het Sphinxterrein heeft als voormalig fabrieksterrein een schrale bodemstructuur. Op basis van de lage kwaliteit van de grond en het tijdelijke karakter van het Sphinxpark heeft Urbaniahoeve met Debra Solomon en Mariska van den Berg een project ontwikkeld met de titel SOUS les pavés, the Horizons: een landschappelijke installatie in het Sphinxpark, die wordt gemaakt in samenwerking met leerlingen van het United World College Maastricht. Binnen dit project leren de jongeren meer over de grondbeginselen van permacultuur, bodemprincipes en groenbemesting in de stad. Ze krijgen inzicht in het kleinschalig produceren van vruchtbare grond in de stad, ecologie van materialen en de productie van zaden. Daarnaast wordt met behulp van praktische onderdelen, zoals bodemonderzoek, groenbemesting en composteren, het materiaal voor de installatie geproduceerd.

This project shows that different urban waste streams are well suited to the creation of new, fertile soils. The students will use large amounts of cardboard, coffee grounds, and green waste collected from local entrepreneurs to make an installation under the guidance of Urbaniahoeve. The installation will literally form the substrate for the production of food and seeds.

Urbaniahoeve

Dit project toont aan dat verschillende afvalstromen uit de stad zeer geschikt zijn voor het creëren van nieuwe, vruchtbare grond. De leerlingen verzamelen grote hoeveelheden karton, koffiedik en groenafval van lokale ondernemers, om hiervan vervolgens, onder begeleiding van Urbaniahoeve, een installatie te maken. De installatie dient letterlijk als voedingsbodem voor het produceren van voedsel en zaden.

The knowledge generated by the students and teachers of the UWC Maastricht in the temporary Sphinx Park will soon be utilized in the land next to the new UWC campus, due for completion in summer 2013. The UWC Maastricht's ambition is to directly link food production with the food consumption of its own canteen. The project in the Sphinx Park helps them to realize this wish.

De kennis die door de leerlingen en docenten van het UWC Maastricht werd opgedaan in het tijdelijke Sphinxpark, wordt binnenkort benut op het terrein naast de nieuwe campus van het UWC, die in de zomer van 2013 wordt opgeleverd. Het UWC Maastricht heeft de ambitie voedselproductie direct te koppelen aan de voedselconsumptie in bijvoorbeeld de eigen kantine. Het project in het Sphinxpark helpt hen bij het realiseren van deze wens.



After a winter break, Piquenique Électronique returned to the Sphinxpark to continue the success of the previous year. The no-budget and non-profit event broke all records and attracted 2.500 visitors who listened to music, danced and enjoyed the summer weather in the Sphinxpark. Various DJs made an appearance

Na een winterpauze keerde Piquenique Électronique terug naar het Sphinxpark. En ook nu weer werd het succes van het voorgaande jaar herhaald. Het no-budget en non-profit evenement brak alle records en trok 2.500 bezoekers die een hele dag lang muziek luisterden, dansten en genoten van het zomerweer in het Sphinxpark. Diverse bekende dj's draaiden hun platen.

to play their music. The afternoon was followed by an afterparty at the Muziekgieterij. The organization of the Piquenique Électronique was in the hands of the regular team of young citizens at the initiative of Guus van Engelshoven and Gabriel Guevara, in collaboration with Bureau Europa, Marres Projects and Tout Maastricht.

Aansluitend vond in de avonduren een afterparty plaats in de Muziekgieterij. De organisatie van deze Piquenique Électronique lag in handen van het vaste longerenteam op initiatief van Guus van Engelshoven en Gabriel Guevara in samenwerking met Bureau Europa, Marres Projects en Tout Maastricht.

Piquenique Électronique / La Réunion





THE SPHINXPARK CELEBRATES SUMMER!

On Saturday, July 20, dozens of people helped to freshen up the Sphinxpark, which had turned into a small jungle due to the summer temperatures. Throughout the following day, on Sunday, July 21, an extended programme of activities took place, including a free yoga class, a guided tour by horticulturalist Hans Engelbrecht, a picnic and honey tasting, gardening in the Proeftuin, presentations in the Sphinx Tank containers by students of the Fachhochschule Düsseldorf and the Academy of Fine Arts Maastricht, and a presentation on the history of the location through an installation by Studio Stad.

Op zaterdag 20 juli werkten tientallen mensen aan een opfrisbeurt van het Sphinxpark, dat door de zomerse temperaturen was veranderd in een kleine jungle. De dag erna, op zondag 21 juli, was er gedurende de hele dag een uitgebreid activiteitenprogramma, met o.a. een gratis yogales, een rondleiding door hovenier Hans Engelbrecht, een picknick en honingproeverij, tuinieren in de Proeftuin, een presentatie in de Sphixtank-containers van studenten van de Fachhochschule Düsseldorf en de Academie Beeldende Kunsten Maastricht, en uitleg over de historie van de locatie aan de hand van een installatie door Studio Stad.





Film i.s.m. Cinema Lumière X

enquête, kiezen uit drie voor alle leeftijden toegankelijke films: Soul Kitchen, Beasts of the Southern Wild en Pina. De reacties waren overweldigend en de keuze viel uiteindelijk op de luchtige Duitse film Soul Kitchen.

FILM SCREENING I.C.W. CINEMA LUMIÈRE

In the spring of 2012 and in collaboration with Cinema Lumière the film More than Honey was screened. On August 17th the film Soul Kitchen for an audience of around 550 people. Prior to the film screening, a Facebook post had been

In samenwerking met Cinema Lumière werd in de lente van 2012 de film More than Honey getoond. Op 17 augustus werd in het Sphixpark de film Soul Kitchen vertoond aan een gezelschap van circa 550 personen. Voorafgaand aan de film konden belangstellenden, via een Facebook-

published through which the audience could make a selection from three age-approved films: Soul Kitchen, Beasts of the Southern Wild and Pina. The response was overwhelming and the choice fell on the film Soul Kitchen.

One day before the official closing of the Sphinx park, students of the ABK Maastricht opened the gates of the Sphinxpark to motorists as part of a school project. Overnight, they had transformed the park into a parking lot.

Large signs announced the free parking service and parking attendants led the drivers to their spots. The parking lot was adapted to the structure of the park, with arrows marking the driving direction and the former pavilion serving as a roundabout. The parking could accommodate 25 cars, which were allocated to 8 angled parking spaces, 5 slanted parking spaces and a herringbone parking that formed the center of the terrain, providing space for another 12 vehicles. Every driver received a ticket containing information about opening hours and terms of use. The enthusiasm under motorists proved to be big and shortly after the gates had opened the Sphinxpark filled up with cars.

Een dag voor de officiële sluiting van het Sphinxpark, openden studenten van de ABK Maastricht in het kader van een projectopdracht de poorten van het Sphinxpark voor automobilisten. Zij hadden het park 's nachts getransformeerd tot parkeerplaats.

Grote borden kondigden de gratis voorziening aan en parkeerwachters leidden de bestuurders naar hun plek. De parkeerplaats was aangepast aan de structuur van het park. Pijlen markeerden de verkeersrichting en het voormalige paviljoen diende als rotonde. Er was plek voor 25 auto's, die verdeeld konden worden over 8 haakse parkeervakken, 5 schuine parkeervakken en een visgraatparkeerplaats die het centrum van het terrein vormde. Deze bood nog eens plek aan 12 voertuigen. Iedere parkeerder ontving een ticket, met daarop informatie over openingstijden of gebruikersvoorwaarden. Kort na de opening bleek het enthousiasme groot en vulde het Sphinxpark zich met auto's.



Although the Belvédère organization was sympathetic to the playful action, they requested the students to make an end to the 'parking'. The following day the Sphinxpark closed in order to make more space for the existing car park.

Free Sphinx Parking

De organisatie van Belvédère nam de ludieke actie sympathiek op en de studenten stopten na het verzoek de 'parkeerplaats' te beëindigen. Het Sphinxpark sluit om meer ruimte te maken voor de bestaande parkeerplaats.



FROM SPHINXPARK TO FRONTENPARK

After more than eighteen months the Sphinxpark ceased to exist. In the presence of Alderman Gerdo van Grootheest, the park was celebrated one more time on October 5. The projects on gardening, bee keeping, art, music, architecture and urban development had come to an end.

In order to not let the energy of the Sphinxpark disappear, it was symbolically 'transferred' to the Frontenpark; an area on the other side of the Belvédère area that will be developed into a park over the next decade. As with the Sphinxpark, this new area on the other side of the Frontensingel will give room to urban experiments and citizen initiatives.

After having said a final goodbye to the Sphinxpark, a caravan with balloons and food stalls crossed the road into this new area, where the official launch of the crowdfunding campaign 'Adopt a bee, honey!' took place. With this campaign, the public can adopt a bee for a minimum of one euro.

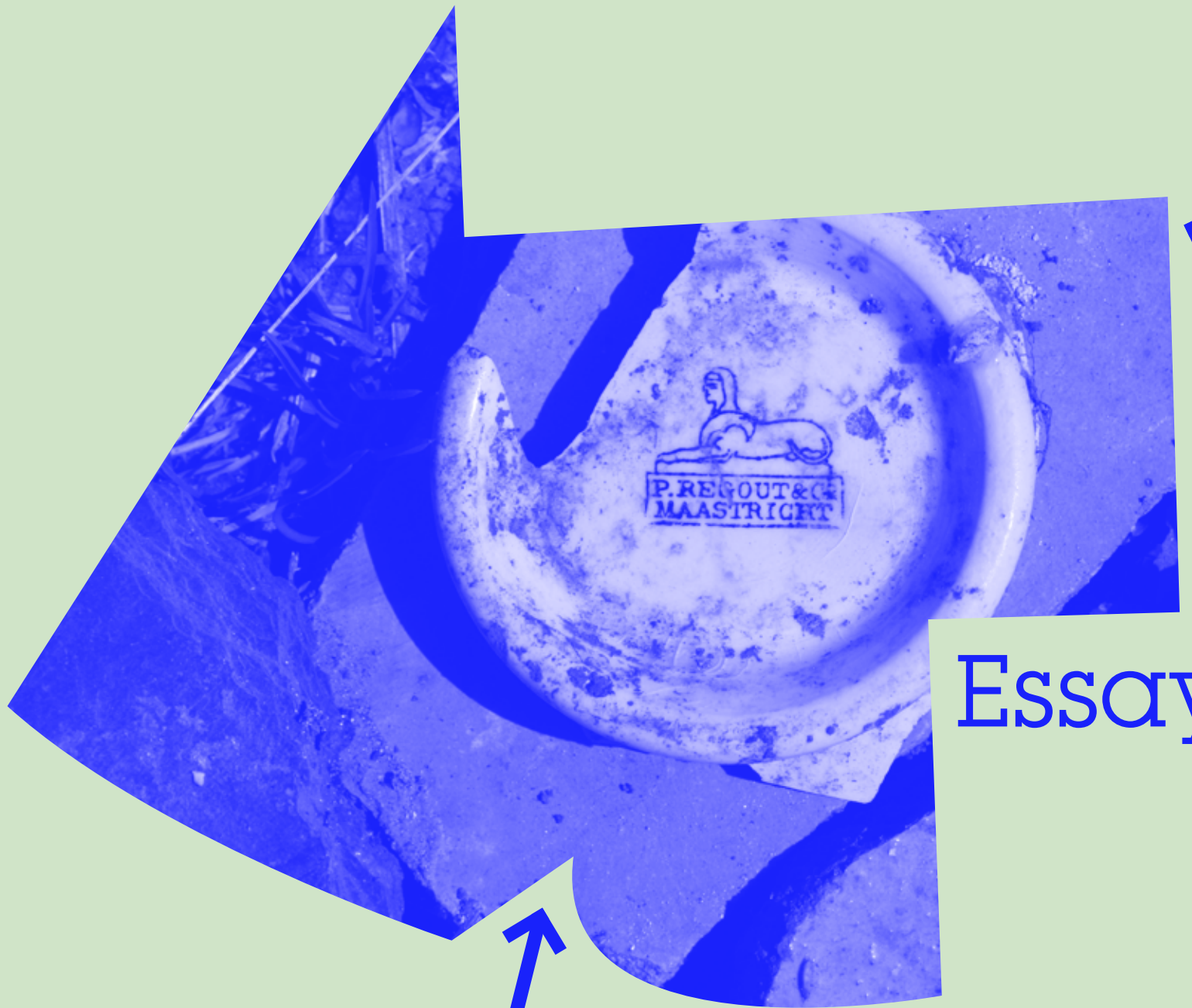
Na ruim anderhalf jaar hield het Sphinxpark op te bestaan. Daarom werd op 5 oktober in het bijzijn van wethouder Gerdo van Grootheest het afscheid van het park gevierd. Er kwam een einde aan de projecten rond tuinieren, bijen houden, kunst, muziek, architectuur en stadsontwikkeling.

Om de energie van het Sphinxpark niet verloren te laten gaan, werd deze symbolisch 'overgedragen' naar het Frontenpark: een gebied aan de andere kant van het Belvédèregebied, dat zich in de komende tien jaar tot park zal ontwikkelen. Net als in het Sphinxpark is er aan de overkant van de Frontensingel ruimte voor experimenten en burgerinitiatieven.

Na het afscheid van het Sphinxpark, werd in een karavaan met ballonnen en eten en drinkkraampjes de weg overgestoken naar het nieuw te ontginnen gebied. Daar werd het startsein gegeven voor de crowdfundingactie 'Adopt a bee, honey!' waarbij iedereen voor minimaal een euro een bij kan adopteren.

Van Sphinxpark naar Frontenpark





Essay



THE PHOENIX IN THE SPHINX'S PARK

In 2012, two cultural institutes based in Maastricht, Marres Projects and Bureau Europa, embarked on the quest to temporarily re-activate an inner-city 'terrain vague' of approximately 4,5 hectares: Sphixpark. The aim of the initiators was to understand this left-over land as a "temporary park", an inner-city testing site for civic participation. By opening up the fences, the vacant area harbored a multitude of initiatives and ideas, varying from poetry to social inclusion strategies, from environmental regenerative projects to voicing local narratives.

The Sphixpark was born into a reality of demographic stagnation and monetary shrinkage. This particular part of the city of Maastricht is the residue of a system that collapsed. After a very prosperous start in the late 19th century the production of ceramics and its industry came to a halt over a century later. Under the influence of technological innovations, global competition and outsourcing to low wage countries, the inner city ceramics production came to a halt in the 1990s, leaving the last 'potters' (potters) unemployed.

DE FENIKS IN HET SPHINXPARK

In 2012 initieerden twee culturele instellingen, Marres Projects en Bureau Europa, een zoektocht om een binnenstedelijk 'terrain vague' van ongeveer 4,5 hectare tijdelijk opnieuw te activeren: het Sphinxpark. Het doel van de initiatiefnemers was dit ongebruikte landschap op te vatten als 'tijdelijk park', een testlocatie voor burgerparticipatie in de binnenstad. Door het park toegankelijk te maken voor de inwoners van de stad ontwikkelde het leegstaande gebied zich tot een broedplek voor een veelheid aan initiatieven en ideeën, variërend van poëzie tot strategieën voor sociale participatie en van duurzame natuurprojecten tot het zichtbaar maken van lokale verhalen.

Het Sphinxpark ontstond in een tijd van demografische stagnatie en monetaire krimp. Dit specifieke deel van de stad Maastricht kan gezien worden als het residu van een falend systeem. Na een zeer voorspoedige start in de late 19e eeuw kwam de keramiekindustrie ongeveer een eeuw later weer tot stilstand. Onder invloed van technologische innovaties, de opkomst van een globale markt en de uitbesteding van arbeid naar lage-lonenlanden stagneerde de binnenstedelijke keramiekindustrie in de jaren negentig en werden de laatste 'potters' (pottenbakkers) werkloos.



The initial idea of the investors ING Bank, Rabobank and the municipality of Maastricht, was designed by urbanists Palmbout. The plan was to urbanize the post-industrial zone into a residential, work and leisure cluster. But the area got "stuck" in between its possible future and current market conditions. This was the stagnating effect of another system in collapse; the deflation of a financial bubble built on value systems that had ground exploitation, long-term projections and short-term profit, endless growth, generic consumers and the hot air of the promise at its core. The result is dismal: a degenerating industrial heritage and a physically and visually dominant reminder of the destructive side of a generic, even global phenomenon.

Het oorspronkelijke antwoord op de hieruit voortkomende leegstand kwam van de investeerders ING Bank, Rabobank en de Gemeente Maastricht en werd ontworpen door de stedenbouwkundigen van Palmbout. Het plan was de postindustriële zone te verstedelijken tot een cluster van wonen, werken en vrijetijdsbesteding. Deze ambitie strandde echter in de 'tussentijd' tussen een mogelijke toekomst en de nieuwe marktsituatie, die het resultaat was van een ander falend systeem. Het uiteenspatten van een financiële zeepbel, gebouwd op een waardesysteem waarin grondexploitatie, langetermijnprojecties, kortetermijnwinst, eindeloze groei, generieke consumenten en de gebakken lucht van de belofte de belangrijkste elementen vormden. Het resultaat was rampzalig: een degenererend industrieel erfgoed en een fysiek en visueel dominan-

te herinnering aan de destructieve kant van een generiek, wereldwijd fenomeen.

Thanks to major technological paradigm shifts and the vast amount of information and organizational tools, we have the potential to boost emancipatory and democratization processes. A side effect however of these intertwined realities, the speed in which events occur and the way they are (hyper) mediated, are overwhelming; the world seems to simultaneously shrink into endless interiors and expand into multiple complexities. The result is social fragmentation, a society in fear, causing some of us today to regress in the dormant state of domesticity and nostalgia. The interconnectivity of our world today, its economical systems and the social and political consequences of this interconnectivity with the global 'other', demands reflection on the values and resources it is based on. There is a growing awareness of the major challenges of our time: dwindling natural resources, inequality in wealth (and well being) and the environmental issues.

The scale of these problems is overwhelming, but by attempting to tackle them on a small

Dankzij de komst van een nieuw technologisch paradigma, de beschikbaarheid van een grote hoeveelheid aan informatie- en communicatiemiddelen, hebben we de mogelijkheid om emancipatorische en democratiseringsprocessen te stimuleren. De bijwerkingen van deze verweven werkelijkheden – de snelheid waarmee gebeurtenissen plaatsvinden en de manier waarop ze worden bemiddeld of gemedialiseerd – zijn verregaand. De wereld lijkt te krimpen tot een veelheid aan interieurs en tegelijkertijd uit te breiden en steeds complexer te worden. Het resultaat is sociale fragmentatie en een samenleving in angst, die ertoe leidt dat mensen een teruggetrokken bestaan van huiselijkheid en nostalgie leiden. De wijze waarop we tegenwoordig allemaal met elkaar verbonden lijken te zijn, de huidige economische systemen en de sociale en politieke gevolgen van onze verbondenheid met de globale 'ander', vragen om een bezinning op de middelen, normen en waarden waarop onze wereld is gebaseerd. Er is een groeiend besef van de grote uitdagingen van onze tijd: slinkende grondstoffen, een groeiende ongelijkheid in welvaart (en welzijn) en verschillende milieuvraagstukken.

De omvang van deze problemen lijkt imponerend, maar door ze aan te pakken op een klein en regionaal niveau kunnen



and regional level, civilians can influence their relationship to their own environment.

Terms such as "grass root" and "bottom up" have entered the vocabulary of socio-economical life, indicating the shift in who's in -or taking- control of alternative societal power structures. In the Dutch context the government is decentralizing and municipalities are withdrawing to their core tasks, whilst larger political and financial decisions are made on a supranational level. Simultaneously, the horizontalisation of society forges new relations between market, government and civilians. The political mandate and financial abundance of

burgers hun relatie met hun omgeving beïnvloeden.

Termen als grass root en bottom up zijn onderdeel geworden van het discours van het socio-economische leven. Dit duidt op een verschuiving van de vraag wie verantwoordelijk is, of verantwoordelijkheid neemt, voor alternatieve machtsstructuren in de maatschappij. De Nederlandse context kenmerkt zich door een decentraliserende overheid en gemeentelijke besturen die zich reduceren tot hun kerntaken, terwijl de grotere politieke en financiële beslissingen op een supranationaal niveau worden genomen. Tegelijkertijd ontstaan binnen deze meer horizontale samenleving nieuwe verhoudingen tussen

the late twentieth century made it possible to superimpose decisions with solely "top down" planning structures. This way of working has become problematic and obsolete. The necessity to reevaluate our modus operandi is evident and calls for new methods, new coalitions, a new vocabulary and a new way of organizing our cities and the way we live in them. Grand narratives are making way for a sense of realism, incorporating an awareness of the existing urban fabric, its inhabitants and time.

markt, overheid en burgers. Het politieke mandaat en de financiële overvloed van de laat-twintigste eeuw maakten het mogelijk beslissingen binnen 'top down' structuren te nemen en uit te voeren. Een dergelijke werkwijze lijkt vandaag de dag problematisch en achterhaald. Dit brengt een noodzaak teweeg onze modus operandi te heroverwegen en nieuwe methodes, coalities, terminologieën en stedelijke organisatiestructuren te ontwikkelen. Grootse verhalen maken plaats voor een gevoel van realisme en een beter besef van het weefsel van de stad, haar inwoners en tijd.



It all started after the municipality of Maastricht and WOM Belvédère authorized the public programming of the vacant area we call the Sphinxpark for a period of almost 2 years. Co-funding was generously provided by foundations such as REcentre, Elisabeth Stroeven, DOEN and the Province of Limburg. Without their support the endeavor would not have seen the light.

In the inner-city refuge – a hortus conclusus – we set out to investigate how a public program could function as a catalyst for a range of processes: could we ameliorate social participation? Could we mediate the gap between users and the municipality? Could we generate alternative economies? Could we link local resources and networks to the inner-city production of food or connect playful recreation to temporary but meaningful public familiarity? And how to keep sight of the question in which manner a cultural institute should operate in the force field of gentrification, value creation and the possible paradox of our good intentions leading to social instrumentalisation. As the cultural institutional landscape itself has been under tremendous pressure, we ourselves were in search of a way to validate and legitimate our role in society. We ap-

Het begon allemaal toen de gemeente Maastricht en WOM Belvédère toestemming gaven een leegstaand gebied, dat wij het Sphinxpark noemen, voor een periode van bijna twee jaar te programmeren. Het project werd genereus ondersteund door stichtingen als REcentre, Elisabeth Strouven, DOEN en de Provincie Limburg. Zonder hun financiële steun was het project nooit van de grond gekomen.

In dit binnenstedelijke toevluchtsoord – een hortus conclusus – wilden we onderzoeken hoe een publiek programma zou kunnen functioneren als katalysator voor verschillende processen. Zouden we sociale participatie kunnen bevorderen? Zouden we de kloof tussen gebruikers en gemeente kunnen verkleinen? Zouden we alternatieve economieën kunnen ontwikkelen? Zouden we lokale grondstoffen en netwerken kunnen verbinden met de binnenstedelijke voedselproductie, of een nieuwe speelse vorm van recreatie met een publieke vertrouwdheid? En hoe zouden we, te midden van alle deze vraagstukken, kunnen omgaan met de vraag op welke manier een culturele instelling zich verhoudt tot gentrificatie, de creatie van waarde en de mogelijke paradox dat onze goede intenties misschien leiden tot sociale instrumentalisering? Hoe zouden we binnen het culturele institutionele landschap, dat zelf onder grote druk staat, op zoek kunnen gaan naar nieuwe manie-

proached this intervention in the public domain as a showcase of what the value of a cultural strategy can be. Projecting all of the above onto this Sphinxpark might seem ambitious, but something magical did happen over the course of these 20 months.

Combining long-term projects with short-term events and involving a variety of participants and collaborators such as artists, students, theater makers, biologists, other (cultural) institutes and volunteers from the neighborhood, a dense program of enjoyable, inspiring and ecologically sustainable activities was created.

The Sphinxpark became a free space, a place where citizens could reconnect with their own initiatives as they were entrusted with a part of the city and the invitation to do something. The outcome was remarkable. Regaining some sort of control over one's environment resulted in different groups of people coming together. The self-organized projects catalyzed awareness, social cohesion, empowerment, trust, storytelling and I even dare say a sense of meaningful public appropriation. By creating a shared space for collective social

ren om onze rol binnen de maatschappij te valideren en legitimeren? Hoe zouden we deze interventie in de publieke ruimte kunnen benaderen, als een voorbeeld van wat de waarde van een culturele strategie kan zijn? Het projecteren van al het bovenstaande op het Sphinxpark klinkt misschien ambitieus, maar in de loop van de 20 maanden lijkt toch iets magisch te zijn gebeurd.

Door langlopende projecten met kleine evenementen te combineren en dankzij de inbreng van een verscheidenheid aan deelnemers en participanten – onder meer kunstenaars, studenten, theatermakers, biologen, andere (culturele) instellingen en vrijwilligers uit de buurt – kon een programma van plezierige, inspirerende en ecologisch duurzame activiteiten ontwikkeld worden.

Het Sphinxpark werd een vrije ruimte, een plek waar burgers hun eigen initiatieven konden ontwikkelen, omdat ze de verantwoordelijkheid over een deel van hun stad kregen. Het resultaat was opmerkelijk. Het herwinnen van een soort controle over de eigen omgeving resulteerde erin dat verschillende groepen mensen elkaar vonden. De zelforganisatie katalyseerde sociale cohesie, emancipering, het vertellen van verhalen, creëerde vertrouwen en zelfs een gevoel van betekenisvolle publieke toe-eigening. Het creëren van een gedeelde ruimte voor collectieve maatschappelijke participatie, door con-

engagement through constructive projects or symbolic gestures has had a social impact and has contributed to the creation of a new sense of participation.

After some 70 years of welfare state, rhetorics such as 'putting back the demos' in democratic and 'putting the do into do-democracy' are now being used by our government, to encourage society's transition to participatory governance. But unfortunately this shift seems to be primarily financially motivated and does not provide the systemic transformation our time demands. Nor does the government provide the necessary jurisdiction that would prevent social participation being capitalized or instrumentalized by third parties. In recent literature analyzing these civic trends it is often stated that, rather than withdrawing, governments should engage and provide a proper framework for such initiatives. Other questions, such as how to really involve citizens in decision-making processes and how to reach beyond the well-educated creative class to a more inclusive and demographically diverse participation, still remain to be addressed.

As a cultural institute we have gained the trust of the municipality and have been asked to program the Frontenpark with the people of Maastricht. Also, the Belvédère area is trying to generate in an alternative mode



structieve projecten of symbolische gebaren, heeft een sociale impact gehad en bijgedragen aan de totstandkoming van een nieuw gevoel van betrokkenheid.

Na 70 jaar verzorgingsstaat wordt retoriek als 'het versterken van 'demos' in democratisch en 'doe' in de doe-democratie' door onze regering benut om een overgang naar meer participatieve vormen van bestuur in de samenleving in gang te zetten. Helaas lijkt deze verschuiving in eerste instantie financieel gemotiveerd en leidt het niet tot de veranderingen in het systeem die nu noodzakelijk zijn. Evenmin zorgt de overheid voor de nodige jurisdictie die kan voorkomen dat maatschappelijke participatie wordt gekapitaliseerd of geïnstrumentaliseerd door derden.

In recente literatuur, waarin deze maatschappelijke trends worden geanalyseerd, wordt dikwijls gezegd dat de overheid zich niet zozeer moet terugtrekken, maar juist een passend kader voor dergelijke initiatieven moet ontwikkelen. Andere vragen,

of redevelopment, by incorporating temporality as a factor, formulating other forms of use and urbanization; new ways of (collective) ownership, reconnecting cycles of material, ideas on generating energy in a more integral and sustainable manner. The Sphinxpark has not been without consequence. Growing awareness has gained momentum and could well have been catalyzed by the project. As a possible template for future decision- and policy makers it may also have played a modest part in a turning point for the Maastricht community members; we are rethinking our region and how we might rise from the ashes and fly to become a myth.

The Sphinxpark could not have been realized without the commitment and energy of all those involved. Many thanks go to the teams of Marres and Bureau Europa and especially Linde Dorenbosch, Guus Beumer and last but not least Loes van Oort.

— Saskia van Stein,
Artistic Director,
Bureau Europa.

zoals hoe burgers echt te betrekken bij besluitvorming en hoe verder te reiken dan de goed opgeleide creatieve klasse naar een meer inclusieve en demografisch diverse participatie, moeten nog geadresseerd worden.

Het Sphinxpark heeft meerdere uitkomsten gekend. Als culturele instelling hebben wij het vertrouwen van de gemeente gekregen en is ons gevraagd het Frontenpark te programmeren, wederom in nauwe samenwerking met de inwoners van Maastricht. De bewustwording is, mogelijk door het project, gegroeid. Als mogelijk raamwerk voor toekomstige besluitvormers en beleidsmakers kan het project ook een bescheiden rol hebben gespeeld in de totstandkoming van een keerpunt voor de Maastrichtse gemeenschap; we zijn opnieuw aan het nadenken over onze regio en hoe we uit de as kunnen herrijzen.

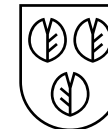
Het Sphinxpark had niet gerealiseerd kunnen worden zonder de inzet en energie van alle betrokkenen. Speciale dank gaat uit naar de teams van Marres en Bureau Europa en in het bijzonder naar Linde Dorenbosch, Guus Beumer en niet in de laatste plaats Loes van Oort.

— Saskia van Stein,
Artistiek Directeur, Bureau Europa

Colophon	Colofon
Text	Tekst Saskia van Stein, Loes van Oort
Translation	Vertaling Guus van Engelshoven
Text edit	Tekstredactie Joyce Larue, Margot Krijnen
Graphic design	Vormgeving Karen Willey
Photo credits	Fotocredits Kim Bouvy, Francis van Iterson, Bert Janssen, Tineke Kambier, Steve Korver, Peter Visser, Moniek Wegdam, Karen Willey
Print	Druk Lenoirschuring, Amsterdam
The Sphinx Park could not have flourished without the relentless energy of all local residents, artists, designers, students, social and cultural partners and citizens of Maastricht (and surroundings).	Het Sphixpark zou niet tot bloei zijn gekomen zonder de tomeloze energie van alle buurtbewoners, kunstenaars, ontwerpers, studenten, de maatschappelijke en culturele partners en burgers van Maastricht (en omgeving).
With thanks to	Met dank aan team Marres Projects, team Bureau Europa
The Sphixpark was a project by REcentre, platform for sustainable design in the Meuse-Rhine Euregio, Bureau Europa and Marres Projects.	Het Sphixpark was een project van REcentre, platform voor duurzaam design in de Euregio Maas-Rijn, Bureau Europa en Marres Projects en is onderdeel van het project Landschap in Perspectief.

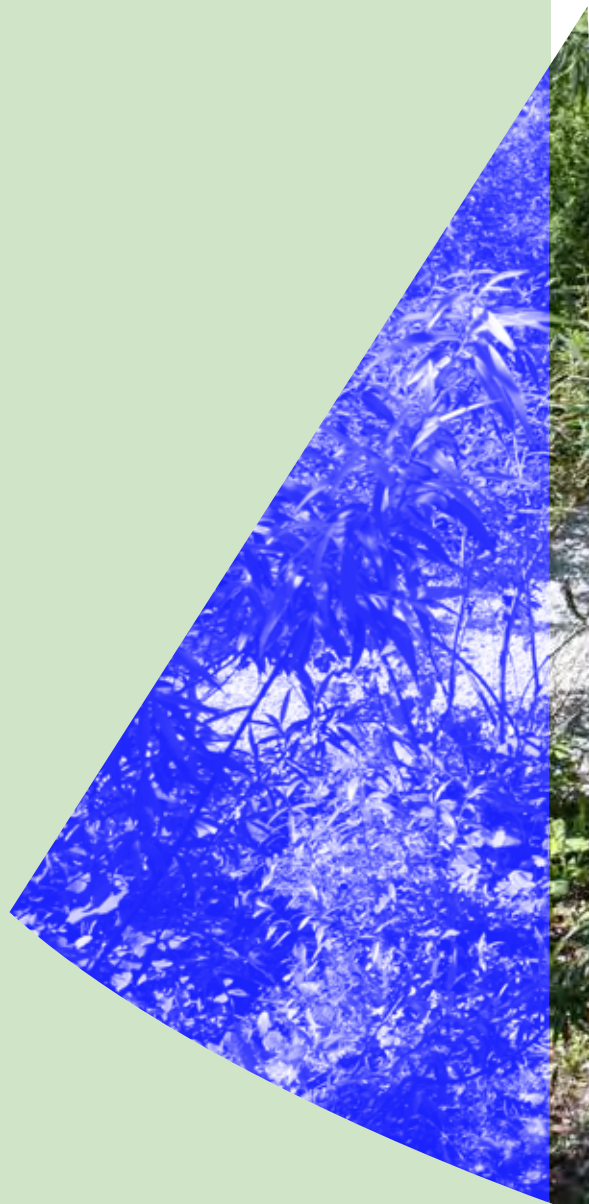
The Sphixpark could be realized thanks to the generous support of Stichting DOEN, Stichting Elisabeth Strouven, the Municipality of Maastricht, the Province of Limburg and Area Development Group Belvédère.

Het Sphixpark kwam tot stand dankzij de genereuze ondersteuning van Stichting DOEN, Stichting Elisabeth Strouven, Gemeente Maastricht, Provincie Limburg en Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère.



Gemeente Maastricht





Proeftuin



Bee Collective



The Great Indoors



Urbaniahoeve









A temporary park in the city center of Maastricht

This publication showcases the nearly two years of the Sphinxpark. On the site of the former ceramics factories of the Royal Sphinx, REcentre, platform for sustainable design in the Meuse-Rhine Euregion, Bureau Europa and Marres Projects developed the so-called Sphinxpark in collaboration with the Municipality of Maastricht, the Province of Limburg and Area Development Group Belvédère. From May 2012 until October 2013, this fully enclosed and wild terrain in the heart of Maastricht was transformed into a temporary park through various projects.

The Sphinxpark was a park where the future development of the city and the landscape already took shape. Examples are the need for urban agriculture, the effects of population decline and the debate surrounding the redevelopment of this specific area. The contributions of the inhabitants of Maastricht formed an essential part of this public project. In this temporary park for Maastricht and the Euregion, the building blocks were developed that contribute to the park of the future.

Een tijdelijk park in de binnenstad van Maastricht

Deze publicatie toont een kleine twee jaar Sphinxpark. Op het terrein van de voormalige keramiekenfabrieken van de Koninklijke Sphinx ontwikkelden REcentre, platform voor duurzaam design in de Euregio Maas-Rijn, Bureau Europa en Marres Projects tussen mei 2012 en oktober 2013 het zogeheten Sphinxpark. Dit geheel ommuurd, verwilderd en braakliggend terrein in hartje Maastricht is door middel van verschillende projecten een aanzet gegeven tot een tijdelijk stadspark.

Het Sphinxpark was een park waar de toekomstige ontwikkelingen van de stad en het landschap nu al vorm kregen. Hierbij moet worden gedacht aan de noodzaak voor stadslandbouw, de effecten van een krimpende regio en de discussie rond de herbestemming van dit terrein. De bijdragen van de bewoners van Maastricht waren een belangrijk onderdeel in dit publieke project. In dit tijdelijk park voor Maastricht en omgeving werden met andere woorden de bouwstenen ontwikkeld die bijdragen aan een productieve omgang met herbestemming en een duurzame en sociaal inclusieve toekomst.

